

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din (za inozemstvo: 210 din), za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din. Tedenska izdaja za celo leto 50 din. Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 44-36. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Izhaaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Ljubljana, sreda 4. maja 1938

Cena posamezni številki din 1'50

Zakaj ne tudi pri nas?

Priključitev Avstrije k Nemčiji in ustvaritev Velike Nemčije je imela po vsej Evropi zelo močne posledice. Zunanja politika se je pod vtisom tega velikega dogodka zelo spremenila, a tudi na notranjo politiko mnogih narodov je ta dogodek prav močno vplival. Zlasti se je to pokazalo na Češkoslovaškem, kjer je ves narod takoj razumel, da je nastal nov položaj, ki zahteva tudi velike in radikalne odločitve. In češkoslovaški narod, znan po svoji narodni zavednosti, po svojem patriotizmu, je znal takšno odločitev tudi najti.

Za prvi majnik so izdale vse češkoslovaške telovadne organizacije Sokol, Orel in delavske telovadne zveze skupen proglas, v katerem pravijo:

»Nerazdružljivo zvezani po isti usodi izjavljamo, da ostanemo domovini zvesti na življenje in smrt. Disciplinirani smo združeni v eni formaciji v obrambo mej in ustave samostojne češkoslovaške države, in sicer v vseh okoliščinah in do zadnjih konsekvenc. Poldrug milijon naših članov je pripravljen postaviti svoje telesne sile in svojo moralno silo v službo republike. V znaku resnice, pravice in pravičnosti bomo branili nedotakljivost domače zemlje, demokratično svobodo ter državno samostojnost. Življenje brez svobode je slabše ko smrt. Ne ustrašimo se nobenih žrtv za domovino. V trenutku, ko gleda zgodovina na nas, zaupamo na same sebe ter se zanesemo na sebe same ter bomo dejansko uveljavili svojo nezlomljivo voljo, da živimo kot svobodni narod in kot svobodna država. V tem pogledu ni med nami nobenih razlik in tudi ne bo nobenih razlik. To bomo v srečnih ko tudi v težkih dnevih dokazali z delom in z dejanji. Z usposobljenjem našega naroda za obrambo bomo miren razvoj naše države zagotovili. Prepričani smo, da bo šla z nami tudi mladina, ki je vzgojena po sportu. Vsi smo enega duha in ene volje!»

Nikakor nočemo reči, da bi bila za nas ustvaritev Velike Nemčije tako pomembna kot je za Češkoslovaško,

Na vsak način pa je tako pomembna, da bi morali vsaj malo preudariti,

Pa tudi brez ozira na vse zunajpolitične dogodke so še drugi tehtni razlogi, ki zahtevajo od nas, da se ob češkem zgledu vsaj malo zamislimo. Že davno smo vsi več ko enkrat občutili, da ne more naše gospodarstvo napredovati, kakor bi moralo, tudi zaradi našega pretiranega medsebojnega boja. Ta boj je povzročil, da je bila vsaka resnična sinteza narodnih sil nemogoča in da so se zaradi trenutnih strankarsko-političnih razlogov zanemarjala tudi najvažnejša gospodarska vprašanja.

Ce že ne zaradi obrambe domovine, pa bi morali zaradi obrambe svojega nacionalnega gospodarstva bolj misliti na združevanje svojih — itak ne prevelikih sil. Kajti brez tega združevanja je vse prizadevanje po gospodarski osamosvojitvi problematično. Brez gospodarske osamosvojitve pa je tudi politična osamosvojitve le polovičarsko delo. To smo morali v po-

vojnih letih že mnogokrat konstatirati in ne enkrat se je oglasil v naši javnosti svarilen glas, da dopuščamo tujemu kapitalu pri nas že tako neomejeno izkoriščanje naših naravnih zakladov, da to spominja že na vlogo kolonialnih narodov. Dosti tudi v resnici ne manjka, da pademo na to stopnjo, saj so vsa glavna rudna bogastva v tujih rokah, a tudi večina vseh največjih industrijskih podjetij.

To stanje pa se ne more spremeniti s praznimi besedami, temveč le z delom. A ne z brezcilnim delom, ki bi ga opravljal vsak po svoji mili volji, temveč le s siste-

matičnim delom. Z drugimi besedami se pravi to, da pridemo naprej le s složnim delom, z delom, pri katerem bo drug drugega podpiral, ne pa drug drugemu delal težav. Tako postaja tudi za nas češki zgled vedno večja nujnost, če hočemo svoje gospodarsko življenje razviti v tej meri, da bo zavladovalo v deželi blagostanje.

A niti v kulturnem oziru nam uporaba češkega zgleda ne bi mogla škodovati. Še velike kulturne naloge nas čakajo, ki jih tudi moremo izvesti le z združenimi močmi. Naša reprezentativna kultura še dolgo ni dovršena in še

vedno so naši ljudje celo v priročnikih navezani na tuje vires.

Povsod vidimo, kako se je novo ustvarjanje šele komaj začelo in velikanski naporji bodo potrebni, da nastanejo iz teh početkov velika dela. Še več ko enkrat bomo morali zaradi dovršitve teh del zasklicati, da zaradi notranjih sporov teh velikih nalog ne smemo pozabiti! Zakaj pa ne bi kar takoj začeli delati po češkem zgledu, zakaj ne bi kar takoj združeni v isti volji in v istem duhu delali za svoj napredek, za svoje lastno blagostanje? Ali moramo res čakati na nesrečo, da nas ta izuči? Ali jih še nismo doživeli dovolj?

Pred trgovinskimi pogajanjmi z Nemčijo

Vprašanje šilingov in efektov naših državljanov

Naša trgovinska delegacija je že odpotovala v Berlin in trgovinska pogajanja z Nemčijo se prično v kratkem. Pri teh pogajanjih se bodo zlasti reševala vprašanja, ki so nastala zaradi priključitve Avstrije k Nemčiji. Nekatera teh vprašanj so splošno znana in se bodo zaradi njih velikega pomena brez dvoma tudi primerno obravnavala. Tako ni nobenega dvoma, da bo vprašanje našega izvoza posvečena potrebna pažnja in upamo, da bo naša delegacija interese naših izvoznikov krepko ščitila. Toda rešiti je treba tudi še veliko manjših vprašanj, katerih je zaradi ozkih stikov med našimi kraji in bivšo Avstrijo vse polno. Čeprav ta vprašanja niso tako važna, kakor je n. pr. izvoz naše živine in našega sadja v Avstrijo, pa tudi niso tako brezpomembna, da bi se smela omalovaževati. Kajti tudi pri teh vprašanjih gre za denar naših ljudi in zato je treba tudi tem vprašanjem posvetiti vso pažnjo.

Zlasti treba tu opozoriti na posledice, ki jih je povzročila priključitev na denarnem in efekt-nem trgu.

Pred priključitvijo tu ni bilo posebnih težav in naši potniki so smeli prinesiti iz Avstrije po 200 šilingov oz. tudi večjo vsoto, če je bila zapisana v potni list. V Avstrijo pa so mogli prinesiti po avstrijskih predpisih neomejene zneske šilingov. Po priključitvi Avstrije k Nemčiji pa se je to stanje kar čez noč in brez vsakega opozorila nehalo in je nastal docela nov položaj. Posledica tega je bila, da je veliko avstrijskega denarja ostalo v naši državi in ne le pri bankah in denarnih zavodih, temveč tudi pri zasebnikih. Ker ljudje niso mogli teh šilingov takoj vnovčiti, so jih zmetali proč za vsako ceno. Mnogo denarja so na ta način izgubili naši ljudje, ne da bi bili količjak krivi.

Mislimo, da smemo z vso pravico zahtevati, da Nemčija vse to upošteva in da omogoči našim državljanom, da zamenjajo avstrijski denar po tečaju, da ne bodo imeli izgube. S posredovanjem pooblaščenih denarnih zavodov bi se to vprašanje zlahka uredilo.

Prav tako je treba urediti tudi vprašanje efektov. Kar se tiče borznega efektnege prometa so bili stiki naših krajev z Dunajem vedno živahni. Prav tako tudi hrvaških in srbskih krajev z dunajskih efektnim trgov. Ti živahni stiki so se videli tudi v tem, da so delnice

mnogih naših industrijskih podjetij notirale tudi na dunajski borzi. Tako Trboveljske premogokopne, Kranjske industrijske družbe, d. d. Ruš itd. Ti papirji so imeli na Dunaju vedno močan trg. Naravno je tudi, da so tako zaradi praktičnih potreb ko včasih tudi iz navade imeli naši ljudje in naša podjetja svoje depote pri dunajskih zavodih. Ti depoti niso bili niti vedno majhni. Ne samo pri dunajskih bankah, temveč tudi pri podružnicah čeških bank, zlasti Zivnostenske, so imeli naši ljudje svoje depote. Pod Avstrijo se je promet s temi efekti odvijal vedno gladko in brez vseh težav. Po priključitvi Avstrije k Nemčiji pa se je to na mah spremenilo in vsi ti efekti naših ljudi so bili blokira-

ni. Tudi vprašanje teh efektov je treba urediti in upamo, da Nemčija, ki gleda na svoj dober glas, pač ne bo delala posebnih težkoč, da bi se to vprašanje pravično rešilo tudi za naše državljane in za naša podjetja.

Zato opozarjamo na ta vprašanja našo trgovinsko delegacijo in pripominjamo, da je Češkoslovaška že pred tedni posvetila tem vprašanjem vso potrebno pozornost in začela akcijo, da bodo interesi njenih državljanov v polni meri varovani. Enako moramo postopati tudi mi in naši prijateljski odnosi z Nemčijo bodo ugodno rešitev teh vprašanj še znatno olajšali.

Upamo, da bo naše opozorilo sprejeto z vsem potrebnim upoštevanjem.

Italijanski napor za uravnavo zunanje trgovine

Kontrola prometa s tujino ostane

Kljub tekočim trgovinskim pogajanjem z mnogimi državami se je letos takoj po sporazumu z Anglijo pričela v italijanskih listih živahna obravnava gospodarskega položaja Italije. Listi ne tajajo, da je zašlo gospodarstvo v velike težave in da je italijanska zunanja trgovina kljub vsem dosedanjim ukrepom vlade močno pasivna.

Pasivnost italijanske trgovine z inozemstvom se razlaga v bistvu kot naraven pojav. Tudi dvostranske pogodbe je doslej še niso mogle zmanjšati. Vsota vseh blagovnih izmenjav kaže primanjkljaj na škodo Italije predvsem iz sledečih vzrokov:

1. ker nekatere države nimajo in nočejo uvesti nikake kontrole nad zunanjo trgovino, oziroma ker jo omejujejo le na nekaj vrst blaga ali pa ne nadzorujejo plačil in ne marajo kliringov. Italija je nasproti njim prisiljena, da si sama pomaga in tako umetno varuje ravnotežje s svoje strani;

2. ker je z daljnimi državami težko izvajati kliringne pogodbe. Tako se je Italija morala dejansko odreči pogodbam te vrste s čez-oceanskimi državami že po težkočah, ki so se bile pojavile pri sklenjenih pogodbah z Brazilijo;

3. ker v razmerju z nekaterimi državami sploh nima možnosti za zravnavo prometa, ko ne morejo

uporabiti njenih izdelkov v vsej protivrednosti za prodane ji surovine;

4. končno tudi, če imajo to možnost, da bi absorbirale več italijanskih izdelkov, vendarle zmanjšujejo svoj uvoz, ker morajo tudi same skrbeti za zravnavo zunanjo trgovinsko bilanco. Italija sama pa ne more sprejeti za večjo vrednost njihovih izdelkov.

Posledica teh razmer je pač trajni primanjkljaj, ki bi še naraščal, če ga ne bi Italija zniževala ali vsaj umetno zadrževala. Deloma se ji je to posrečilo s povezavo vseh zunanjetrговinskih pogodb. Ostala pa je v l. 1937. kljub temu pasivna, in sicer v blagovnem prometu za 3.408.354.000 lir.

Uvozila je po vrednosti za 13,8 milijarde lir, izvozila za 10,4. Če izločimo iz tega številke za kolonije, se poveča primanjkljaj na 5.639.996.000 lir. Uvoz brez kolonijskega dosega namreč 13.488,8 milijona lir, izvoz pa le 7.848,8 milijona.

Ta deficit je za mirne dobe zelo velik, upoštevati pa je treba okoliščine, v katerih je živela ta država. Zato sklepa člankar A. Gianini v »Corriere della Sera«, da je bilo lanske leto — če ne ugodno — vsaj normalno, če računamo, da so povečanje deficita povzročile predvsem izredne nabave žita in

oljnatih plodov (za poldrugo milijardo lir) kakor tudi visoke cene surovin in tistih strojev ter izdelkov, ki jih je morala kupiti Italija zdaj, ker jih v času sankcij ni dobila ali so se takrat obrabili. Ta delovni inventar pa je nakupila Italija z namenom, da čimbolj dvigne proizvodnjo izvoznega blaga in izdelkov.

Zaveda se pa, da bi se kljub upoštevanju vseh naštetih negativnih sil, ki so povečale manjek lanskega leta, ta položaj utegnil vendarle še znatno poslabšati, če bi se zdaj opustila ali oslabil kontrola zunanje trgovine. Zato postavlja vprašanje, kako zmanjšati ta deficit, ne da bi se dotaknili zlate rezerve, ki se je lani sicer nekoliko še povečala. Ni dvoma, da se najde izhod. Ne samo v zvezi z vojnimi dobavami drugim državam, temveč tudi za ustanavljanje ali prenovitev industrijskih naprav in za ureditev prometa bo mogoče povečati izvoz italijanskih izdelkov v druge države. Za te državne nabave se bori zdaj Italija ne le gospodarsko — marveč tudi diplomatično. Pri vsem spretnem vodstvu se bo pa morala previdno zavarovati, da ne zaide v odvisnost od odjema pogodbenih držav, kakršen je bil na primer vpliv zastoja v odnosih s Francijo leta 1937. Že zaradi tega se Italija ne bo mogla še dolgo časa odreči kontroli nad svojo zunanjo trgovino, zlasti še zato, ker tudi svetovno zboljšanje gospodarskega razvoja ne kaže nobene trajnosti in atmosfera ne daje zaupanja, ki je potrebno za redno delovanje kredita.

Iz pisave gospodarskih poročevalcev je razvidno, da polaga Italija največje upanje v napredek svoje industrije, za katero pripravlja letos vlada velike propagandne prireditve. Tako se o priliki Hitlerjevega obiska sestanejo italijanski industrialci z voditelji nemške industrije. Namen te konference je vzporediti industrijsko proizvodnjo obeh držav. Za domačo propagando pa se pripravlja velika manifestacija, ki bo v prvih dneh oktobra v Benetkah. Obe akciji vodi po Mussolinijevi odobritvi predsednik industrijske konfederacije Conte Volpi di Misurata.

Glavni problem za italijansko gospodarstvo je zopetna vključitev v svetovni trg, ki ga je deloma zaradi avtarkije deloma pa zaradi sankcij zapustila. Zato si naravno obeta od sporazuma z Anglijo pa tudi s Francijo največjih koristi. Pretekli meseci so pokazali glede bodočnosti italijanskega gospodarstva precejšnjo vznemirjenost, ki je niti govor finančnega ministra o razvoju zunanje trgovine in o rezervah Banca d'Italia ni mogel zmanjšati. Razen tega se je povečala tudi skrb za Trst po preusmeritvi Avstrije na severna pristanišča. Za vse to naj dobi Italija prednosti in nadomestila v novih odnosih, ki jih odpira prijateljstvo z Anglijo. Za gotovo se tudi računa, da dobi Italija v zapadnih državah velika posojila za reorganizacijo in poživitev svojega gospodarstva, in sicer predvsem remourske kratkoročne kredite, za katere se je izjavil tudi veliki fašistični svet 14. marca t. l. Dopisnik Jug. Lloydja iz Milana poroča, da se množe vedno bolj glasovi, da bo Italija v kratkem opustila politiko avtarkije, kar bi pomenilo hkrati ureditev plačilnih odnosov in poživitev mednarodne trgovine.

Vedno večji dobički Borskih rudnikov

Čisti dobiček se je lani zvišal od 51 na 107 milijonov frankov

Dividenda Borskih rudnikov znaša za l. 1937 za prioritete delnice 135, za stare 132-45 in za nove 130-53 franka. Leta 1936. je bila dividenda sicer znatno večja, a je nastala razlika samo zato, ker se je l. 1937. zvišalo število delnic od 150.000 na 600.000. Tako se je navidezno dividenda zmanjšala.

Da pa niso dohodki družbe padli, kažejo naslednje številke (v milijonih frankov):

dohodki:	1936	1937
od blaga	75'1	171'9
razni	5'1	5'4
skupno	80'2	177'3
izdatki:		
občni	1'4	2'8
obveznosti	3'1	3'1
davki	20'0	63'2
stroški zaradi povečanja kapitala	4'5	0'3
skupno	39'1	69'6
čisti dobiček	51'0	107'6

Večji dobiček je zlasti posledica dviga cen za baker, ker je ostala proizvodnja skoraj nespremenjena. Tako l. 1936. ko 1937. je znašala okoli 39.400 ton.

Bilanca družbe kaže v zadnjih dveh letih to sliko.

Aktiva:	1936	1937
v milijonih frankov		
investicije	148'5	187'0
zaloge	33'8	68'0
dolžniki	81'3	83'4
menice	45'1	53'3
gotovina	37'1	122'7
predjemi na dividendo	12,4	18'7
razni računi	5'4	14'3
vsa aktiva	363'9	547'8
Pasiva:		
kapital	15'0	60'0
obveznosti	29'0	27'3
rezerve	37'5	39'2
amortizacije	119'8	138'6
provizije	76'7	105'4
razni dolgovi	29'6	55'7

dobiček iz prejšnjih let 4'2 13'3
Bilanca jasno dokazuje, da se godi Borski družbi pri nas naravnost sijajno. Le zakaj ji moramo dajati mi še razne privilegije? Ali res še ni zadosti, da znaša izkazani čisti dobiček skoraj dve celi osnovni glavni?

Prva pomorska redna zveza okoli Balkana pod našo zastavo.

Dne 7. maja nastopi iz Sušaka svojo novo redno morskoprogo parnik »Lovčen«. Iz Sušaka krene v Benetke, nato pa pristane v Šibeniku, Splitu, Dubrovniku, Kotorju, Draču, Valoni, Sarandi Krfu, Pireju, Carigradu, konstanci, Varini, Burgasu, na povratku pa še v Smirni. To je prva redna morskazveza okoli Balkana pod našo zastavo. Vožnja bo trajala tja in nazaj 22 dni in bo turistično silno zanimiva. Že sedaj se turisti za to novo zvezo zelo zanimajo.

Ali se bo res subvencioniral naš izvoz?

»Jugoslov. Kurir« poroča, da so se dogovorili Narodna banka, ministrstvo za trgovino in industrijo ter finančno ministrstvo o ukrepih, ki bi se morali storiti, da bi se povečal izvoz nekaterih predmetov v čezmorske države, kasneje pa zlasti v Anglijo. V Narodni banki so že sestavili seznam predmetov, katerih izvoz bi se subvencioniral. Sedaj morajo ta seznam še odobriti pristojna ministrstva. Seznam obsega okoli 40 predmetov, med katerimi so: kačkavalj, fižol, razni siri, zdravilne rastline, celuloza in drugi.

Izvoz bi se podpiral na ta način, da bi se plačevali izvoznikom angleški funti po posebnem tečaju, ki bi se gibal med 255 in 258 din, dočim znaša sedaj uradni tečaj le okoli 216, zasebni pa 238 din. Ker so morali dosedaj prodajati izvoz-

niki četrtno deviz po uradnem tečaju, bi sedaj po novem tečaju dobili okoli 10% več za svoje blago. Ni pa še dogovorjeno, na kateri račun naj bi se beležili ti višji tečaji. Splošno se misli, da bi morala to žrtev prevzeti Narodna banka, ki itak zaračunava uvoznikom kave angleške funte po 262 dinarjev, torej še več kakor pa bi

dobili izvozniki po novem tečaju. Dobiček Narodne banke pri tem nikakor ni majhen, saj smo lani uvozili kave za 71 milijonov din.

Lep uspeh sejma v Plovdivu.

Šesti mednarodni velesejem v Plovdivu je bil odprt 25. aprila.

Oficialno so se velesejma udeležile od tujih držav Nemčija, Grčija, Švedska, Češkoslovaška in Jugoslavija. Iz drugih držav je razstavilo na velesejmu okoli 100 tvrdk. Število razstavljalcev je naraslo od 1454 lani na 2.150 letos. Velesejem traja še do 8. maja.

Gospodarstvo in narodno predstavništvo

Gospodarski svet se mora ustanoviti!

Od nekdanj se je boril »Trgovski list« za ustanovitev gospodarskega sveta in zato nam je v močno zadovoljenje, da se ta zahteva vedno bolj poudarja tudi od drugih. Tako je objavil zadnji »Jug. Lloyd« naslednji članek:

»Ob koncu proračunske razprave v narodni skupščini in senatu smo objavili članek, v katerem smo zlasti podčrtali, da je bila proračunska debata zelo slaba in to v vsakem oziru, zlasti pa z ozirom na gospodarstvo v državi. Rekli smo, da bi se mogli na prstih seštetiti oni narodni poslanci in senatorji, pa čeprav se je oglasilo čez 400 govornikov k besedi, ki so govorili o gospodarskih vprašanjih z nekim jasnejšim razumevanjem in znanjem. To smo ugotovili brez ozira na strankarske pripadnosti ter nam je bilo zaradi tega zelo prijetno, ko je to našo bilanco o proračunski razpravi ponatisnila brez komentarja »Samouprava«, glavni organ vladajoče stranke.

Nato je bil občni zbor Centrale industrijskih korporacij ter so tudi tu referenti in govorniki po pravici ostro grajali govore senatorjev in narodnih poslancev. Generalni tajnik centrale, g. Djoka Čurčin, je po strokovni analizi celo postavil vprašanje, če ne bi bilo potrebno, da bi pristaši posameznih političnih strank, ki so industrialci ali ki imajo z industrijo povezane interese, pri prihodnjih volitvah narodnih poslancev v čim večjem številu postavili svoje kandidate, da bi mogli v skupščini delati za korist svoje stroke. Zlasti pa bi bilo potrebno, da bi stori to industrialci, ki so v tesnem stiku s kmetijstvom, da bi prišlo na ta način do čim ožjega sodelovanja med obema glavnima panogama našega gospodarstva: med industrijo in kmetijstvom.

Predsednik združenih obrtnikov v Zagrebu g. Viktor Fabris pa je objavil v eni zadnjih števil »Obrtniškega vestnika« zanimiv članek, v katerem se pritožuje, da v javnih korporacijah — ki odločajo v narodnem blagostanju — ni razumevanja za nad vse jasno resnico, da je vprašanje narodnega blagostanja ozko zvezano z živim gospodarstvom. Tega razumevanja pa ni, ker niso v teh korporacijah zastopniki gospodarstva. Nasprotno se kaže povsod, kjer so gospodarski ljudje, popolnoma drugo pojmovanje. Spominja na primer zagrebški mestni svet, za katerega treba priznati, da je zelo poučen o potrebah vseh stanov, ter je za to mesto Zagreb dalo v svojem letošnjem proračunu lepe subvencije tudi za obrtniške ustanove. Seveda pa so v zagrebškem mestnem svetu v lepem številu tudi obrtniški mojstri. Če pa njih ne bi bilo, bi bile tudi razmere druge. Drugačnja pa je stvar v narodni skupščini in senatu. Tam se najmanj misli na potrebe gospodarskih stanov, iz katerih izhajajo vse narodno blagostanje. Mršave, zelo mršave so bile razprave v proračunskih debatah o industriji, trgovini in obrtništvu, ker poslanci in senatorji o teh naših najvišjih korporacijah nimajo smisla za gospodarstvo. To pa zato, ker ni tu gospodarskih ljudi.

To mnenje g. Fabrisa, ki spada med najbolj ugledne zastopnike

našega obrtništva, je značilno ne le z ozirom na kritiko narodnega predstavnštva in njegovega odnosa do gospodarstva, temveč je značilno in simptomatično tudi zato, ker kaže, da se ponavljajo konstruktivne težnje za realnim in aktivnim sodelovanjem s političnimi in javnimi činitelji v zadnjem času najmočnejše ravno med hrvaškimi gospodarskimi ljudmi.

S političnega in gospodarskega stališča je to zelo dober in zadovoljiv pojav, s katerim bi morali zlasti računati nekateri politični demagogi, ki so do sedaj metali polena in kamne proti vsakemu konstruktivnemu sodelovanju.

Iniciativa g. Čurčina in Fabrisa je bila zelo potrebna. Že opažamo, da se v javnosti in v tisku vedno več razpravlja o vprašanju odnosa narodnega predstavnštva in gospodarstva. Tudi zagrebški »Trgovski Vestnik« je objavil o tem predmetu članek, in sicer članek g. Hinka Sirovatke, ki je mnenja, da je parlament čisto politično telo in da se nikdar ne bo mogel znati ter biti neki iniciator za reševanje kompliciranih gospodarskih vprašanj ter ustvarjanja harmonije med raznimi gospodarskimi stanovi.

Zato je padlo gospodarstvo in sploh politika družbenih odnosov čisto v roke javne eksekutive, v glavnem državne oblasti, področno in lokalno v zoženi kompetenci pa tudi v roke samoupravnih teles, pri nas banovinskih, mestnih in občinskih uprav. Tu se vse rešuje samo za zeleno mizo, ne da bi se vprašali gospodarski ljudje in interesi, zelo redko pa se dela po njih volji in dejanski potrebi.

G. Sirovatka zagovarja zato ustanovitev pokrajinskih oz. banovinskih gospodarskih svetov, v katere bi po pristojnih zbornicah prišli zastopniki vseh interesnih skupin ter ustanovitev državnega gospodarskega sveta, v katerem bi bili

gospodarski zastopniki iz vseh pokrajin. Na ta način bi se mogel uspešno razvijati tako važni proces spravljanja v sklad vseh interesov med interesi ter dati občini, banovini in državi zdrave temelje pri sklepanju zakonov, naredb in sklepov, s katerimi izvajajo javna oblastva gospodarsko in socialno politiko v državi ter v odnosu do drugih držav.

Da bi se pa to uresničilo, je potrebna ravno iz gospodarskih krogov kot najbolj interesiranih odločna akcija, naravnost dobro organizirano gibanje, kateremu bi se morale v posameznih delih države postaviti na čelo naše glavne gospodarske zbornice (ali zveze trgovskih združenj op. ured.) z jasnim in odkritim geslom: **Za osvoboditev gospodarstva od pretirane varuštva oblasti** ter za strokovno sodelovanje z njimi.

Ko to registriramo in ne da bi se spuščali v obširnejšo debato, smatramo za potrebno, da se tem glasovom naše gospodarske javnosti posveti potrebna pažnja odgovornih mest ter da že enkrat stopi v veljavo zakon o gospodarskem svetu, ki je bil pred šestimi leti od narodnega predstavnštva sprejet in od krone sankcioniran. Pred dnevi smo sporočili, da je zaradi odpora parlamentarcev moral tudi romunski zakon o najvišjem gospodarskem svetu čakati nekoliko let, preden je stopil v veljavo, toda na vse zadnje je bil pred tedni vendarle potegnen iz miznice ter je tudi že začel delovati. Kajti, da deluje gospodarski svet, tega ne zahtevajo sicer strankarsko parlamentarni interesi, pač pa življenjski interesi naroda in države, katere hrbtenica je gospodarstvo.

Gospodarski krogi izkazujejo veliko zaupanje vladi g. dr. Milana Stojadinovića ter se nadejajo, da ne bodo ostale pri njej neopazene vse te zahteve za uresničenje gospodarskega sveta ter za čim boljše sodelovanje med gospodarstvom in državnimi oblastmi.

Pojasnilo falske elektrarne

Na članek našega mariborskega dopisnika pod naslovom »Težave falske elektrarne«, nam je poslala elektrarna Fala to pojasnilo:

»Popolnoma neosnovano je, da povzročajo sorazmerno točasnji nizki vodostaji Drave naši elektrarni kakršne koli težave in da se mora dobava toka reducirati. Tako nizki vodostaji, kakršni so sedaj, nastopajo splošno vsako pomlad in je vodostaj Drave v zimskih mesecih (januar in februar) včasih celo še nižji kakor sedanji in vendar še nikdar ni bilo potrebno, da se konsumentu, ki prejema stalno energijo, reducira dobava toka. Edinole takim industrijam, ki uporabljajo tako zvano odvišno energijo, se vsako leto v smislu sklenjene pogodbe, dobava toka reducira za časa nizkega vodostaja.

Res je, da letošnje zimsko nizko stanje Drave dalj časa traja kot običajno, kljub temu pa niso nastopile ne v našem obratu, ne v dobavi toka niti najmanjše težkoče.

Spojitev s kalorično centralo v Trbovljah je imela že od vsega za-

četka namen, da pri nizkem vodostaju Drave priskoči na pomoč, kar se je že večkrat izvajalo v zimskih mesecih.

S spojitvijo kaloričnih in hidroelektrarn central se da doseči idealno vzajemno gospodarstvo, ki bi bilo tako v interesu producentov kakor tudi konsumentov električnega toka in smo mnenja, da bi se moralo tako vzajemno gospodarstvo izvesti med vsemi obstoječimi centralami.

Kakor je razvidno iz tega kratkega poročila, niso nastopile radi dolgotrajnega letošnjega nizkega vodostaja Drave za nas nikake težkoče, ker je vse poskrbljeno, da se vrši tudi pri še nižjih vodostajih Drave dobava toka onim konsumentom, ki uporabljajo stalno energijo, nemoteno in neokrnjeno.

Kar se tiče Tvrnice za dušik v Rušah, je pravilno, da bo ta tovarna zaradi letošnjega dolgotrajnega nizkega vodostaja svoje peči postavila v obrat pač nekoliko pozneje, kakor je to bilo v drugih letih.

Politične vesti

Konferenca Male antante se je danes pričela v Sinaji. Vsi romunski listi pišejo o veliki važnosti konference, ki zboruje v času največjih zunanjepolitičnih dogodkov. Bolgarski kralj Boris je podpisal ukaz, s katerim se sklicuje bolgarsko sobranje na dan 22. maja.

Na dan poljskega narodnega praznika so češkoslovaški listi obširno pisali o poljsko-češkoslovaških odnosih ter ugotovili, da je sporazum s Poljsko ne le potreben, temveč tudi mogoč. Treba je le nekaj dobre volje na obeh straneh in ne vprašanje poljske manjšine, še manj pa Moskve bi moglo delati težave.

Zun. minister Halifax je sprejel londonskega čl. poslanika Masaryka ter se z njim posvetoval glede ureditve vprašanja sudetskih Nemcev. Lord Halifax je naglasil, da Anglija zelo želi, da se to vprašanje mirno reši. Nemčija je že ponovno izjavila, da ne namerava nobene sovražnosti proti Češkoslovaški. Anglija ve, da ne more biti niti govora o tem, da bi Češkoslovaška kolikaj popustila na svoji samostojnosti ali da bi spremenila svojo zun. politiko. Vendar pa naj v okviru čl. ustave ustreže zahtevam Henleinove stranke.

Laburistični poslanec Henderson je obiskal Budapešto in Prago ter se sestel z madžarskimi, nemškimi in češkoslovaškimi politikami. Po svojih razgovorih je izjavil, da so zahteve Henleina pretirane in da se mora priznati češkoslovaški vladi dobro voljo, da bi uredila manjšinsko vprašanje na Češkoslovaškem.

Posebni vlak s Hitlerjem je privozil na italijansko mejo ob 8. zjutraj. Na meji so ga pozdravili v imenu italijanskega kralja in etipopskega cesarja vojvoda Pistojski, v imenu Mussolinija pa gl. tajnik fašistične stranke Starace. Ob vsej železniški progi po Italiji so bili postavljeni mlaji, množice ljudi pa so delale špalir. Ob 20.25 je privozil Hitlerjev posebni vlak v Rim. Tu so pričakovali Hitlerja italijanski kralj in cesar, Mussolini in vsi najvišji zastopniki vlade ter raznih korporacij. V spremstvu italijanskega kralja je Hitler obšel častno četo grenadirskega polka, nato se je v krasni ekipazi odpravil z italijanskim kraljem najprej na novi trg, ki je dobil sedaj ime »Trg A. Hitlerja«, nato pa skozi stari Konstantinov slavolok, nato pred bajno razsvetljenim spomenikom kralja Viktorja Emanuela II. in končno pred Benešev palačo. Hitler je bil sprejet z vsemi častmi suverena ter z neverjetnim pompom.

Iz Rima se bo Hitler na križarki »Cavour« v spremstvu italijanskega kralja odpeljal v Neapelj, kjer bo prisostvoval vajam italijanske mornarice. Nato se vrne v Rim, kjer ostane do 8. maja. 9. maja odpotuje v Firence, nakar se vrne v Nemčijo.

Hitlerjev rimski obisk svetovni tisk zelo različno komentira. Dočim nekateri mislijo, da ne bo prinesel nobenih senzacij, pa nekateri napovedujejo, da bo sklenjena tajna vojaška pogodba med Italijo in Nemčijo. Nekateri listi poročajo, da Hitler zlasti želi, da bi se tudi Madžarska priključila nemški interesni sferi, ker potrebuje Nemčija madžarsko žito. Tu naj pomaga Hitlerju Italija, ki je bila vedno z Madžarsko v najboljših stikih.

Italija je podpisala znano konvencijo o Dardanelah, ki dovoljuje Turčiji, da zopet utrdi Dardanele.

V angleškem parlamentu se je začela debata o italijansko-angleškem sporazumu. Poslanec delavske stranke Morrison je zahteval, da se ta sporazum zavrne in blstveno spremeniti. Njemu je odgovarjal ministrski predsednik Chamberlain, ki je zlasti ostro zavrnil vse napade na Italijo. Temeljna točka angleške politike je ohranitev miru in v tesni zvezi s to točko je prizadevanja za likvidacijo španskega vprašanja. V ta namen pa je potrebno medsebojno zaupanje. Nato je govoril o sporazumu samem ter zlasti naglasil vse ugodnosti, ki jih daje sporazum Angliji v Palestini in Libiji.

Vojvodinja Atholska je odstopila kot parlamentarna tajnica konservativne stranke, ker se italijanske čete še vedno niso umaknile iz Španije.

V Južnem Šantungu so začeli Kitajci novo ofenzivo in prebili japonsko fronto. Vsi protinapadi Japoncev so bili od Kitajcev odbiti. Japonci kljub novim četam niso mogli doseči na Šantungski fronti nobenega večjega uspeha. Sedaj so iz Japonske poslali na Kitajsko pet novih divizij.

Angleško-irski sporazum je sprejel irski parlament skoraj soglasno. Samo en poslanec je glasoval proti.

Denarstvo

Stanje Narodne banke

Izkaz Narodne banke z dne 22. aprila navaja naslednje izpremembe (vse številke v milijonih dinarjev):

Kovinska podloga se je skupno dvignila od 1800'7 na 1812'9.

Devize izven podloge so se dvignile za 1'4 na 408'5.

Vsota kovanega denarja je narasla za 8'2 na 431'8.

Znova so padla posojila, in sicer menična za 21 na 1.324'2, lombardna pa za 1 na 240'7, skupno torej za 22 na 1.564'9.

Vrednostni papirji so se zvišali za 12'5 na 209'8.

Razna aktiva so se zmanjšala za 3 na 2267'7. Očividno se je zlato iz raznih aktiv preneslo v podlogo, ker bi se pri povečanju kovinske podloge morala razna aktiva zvišati, ker se ves prim beleži v postavki razna aktiva.

Obtok bankovcev se je zmanjšal za 51'5 na 5.736'7. Obveze na pokaz pa so narasle za skoraj enak znesek, namreč za 52 na 2.758'9.

Razna pasiva so se dvignila od 359'3 na 368'8.

Skupno kritje se je zvišalo od 27'03 odstotka na 27'42 odstotka, samo zlato kritje pa od 26'91 na 27'06 odstotka.

Beograjska borza

Razpokoženje na beograjski borzi je bilo po pravoslavnih praznikih mirno in so se tečaji vrednostnih papirjev le nekoliko spremenili. Promet je bil manjši kot navadno. Največ prometa je še vedno bilo v vojni škodi, zlasti v terminski kupčiji. Njen tečaj je v začetku nekoliko nazadovol, nato pa se je popravil na 483—482'25. Napredovale so tudi Blairove obveznice, in sicer 7% Blair na 93'25—92'75, 8% Blair pa na 98 do 97'50, 7% Seligman je beležil 100—. Delnice Narodne banke so bile po 7340 din, delnice Priv. agr. banke pa po 230— din.

Na deviznem trgu je bilo veliko blaga. Funt je ohranil svoj stabilizirani tečaj. Mnogo prometa je bilo v markah, katerih tečaj je sedaj trden. Beleži 14'50 din. Zelo veliko ponudb je bilo v grških bonih ter je zato njih tečaj nekoliko oslabil. Tečaj avstrijskega šilinga je še nadalje nemiren. Zadnji dan se je tečaj dvignil od 863'80 na 868'80.

Na beograjskem zasebnem deviznem trgu ni bilo nobenih sprememb.

Na tujih borzah so naši papirji nekoliko napredovali. Na njurjorški borzi so notirali 7% Blair 27 do 28, 8% Blair 27 do 28 in 7% Seligman 39 do 40 centov.

Blagajna Poštne hranilnice v Ljubljani posluje od 1. maja dalje od 7'30 do 12'30.

Kragujevska okrožna banka je prečistila svojo bilanco ter odpisala od svoje glavnice 2 milijona dinarjev vse dvomljive terjatve, da znaša danes osnovna glavnica banke samo 633.450 din.

Češkoslovaška Poštna hranilnica je imela 1. 1937. 123.256 čekovnih računov, za 2255 več ko 1. 1936. Ves promet je presegel 349 milijard Kč ter se je dvignil v primeri z onim v 1. 1936. za 29'7%. Promet se je povečal predvsem zaradi znatno večje finančne aktivnosti države. Terjatve po čekovnih računih so znašale 1700 milijonov Kč. Število hranilnih knjižic se je povečalo za 35% na 683.895. Povprečna vloga na eno knjižico je znašala Kč 850'50, 1. 1936. samo Kč 738'30.

Hranilne vloge v nemških denarnih zavodih so narasle v marcu 1938. na 16.546 milijonov mark. V

marcu 1937. so znašale samo 14.838 mark.

Vse velike francoske banke so lani zelo povečale svoj čist dobiček. Drugi največji depozitni zavod Société Generale v Parizu je zaključil z dobičkom 55'9 milijona frankov in izplačal 16 ter 10'5%no dividendo.

Izredne rezerve ameriških bank so dosegle rekordno višino 3850 milijonov dolarjev. Na podlagi teh rezerv bi se mogel dovoliti v Ameriki kredit za 30 milijard.

Kitajska vlada bo razpisala novo vojno posojilo v višini 500 milijonov kitajskih dolarjev ali yuanov. Posojilo se bo obrestovalo po 6% in se amortiziralo v 30 letih.

Mednarodna obrtniška razstava v Berlinu

Kakor smo že poročali, bo od 28. maja do 10. julija v Berlinu Mednarodna obrtniška razstava. Po pripravah sodeč bo ena največjih razstav te vrste, zlasti ker se je bodo udeležile ne samo skoro vse evropske, temveč tudi nekatere čezmorske države. Tudi Jugoslavija je pripravila svojo udeležbo. Našo udeležbo na razstavi pripravljajo obrtniške organizacije zbornice in zbornice z obrtnimi odseki od meseca januarja dalje ter je koncentrirano glavno delo v rokah beograjske in zagrebske zbornice ter Zavoda za pospeševanje obrta Zbornice za TOI v Ljubljani.

Prostor, ki je na berlinski razstavi določen za Jugoslavijo, je eden največjih in tudi najobsežnejših (meri okrog 500 kv. metrov), s čimer je dana jugoslovanskemu obrtništvu možnost, da se uveljavi čim uspešneje.

Slovensko obrtništvu ni imelo zadostnega časa, da bi se pripravilo za razstavo tako, kakor bi želelo in moglo, ker smo dobili končne dispozicije o našem razstavnem prostoru šele v drugi polovici meseca februarja in so se mogli šele takrat začeti delati detajlni načrti za posamezne razstavne predmete. Naši obrtniki pa so kljub izredno kratkemu času vendarle izvršili svojo nalogo. Te dni že dohajajo posamezna mojstrska dela v Zbornico TOI v Ljubljano, kjer se zbirajo, urejujejo ter bodo v torek s posebno skupno pošiljko odpremljena v Zagreb, od tam pa s razstavnimi predmeti vsega jugoslovanskega obrtnišstva skupno v Berlin. Ljubljanska, zagrebska in beograjska zbornica bodo poslale na razstavo svoje strokovnjake, ki bodo v zadnjih 10 dneh pred otvoritvijo razstave izvršili vsa potrebna dela na razstavnem prostoru.

Naša jugoslovanska razstava bo razdeljena v tri skupine. Imela bo kot prvo skupino tri sobe, slovensko, hrvaško in srbsko. V naši sobi, ki bo kljub profinjenim izdelkom imela izrazit slovenski značaj, bo na razstavljenih predmetih zastopana cela vrsta rokodelskih strok. V zvezi z izdelki rokodelskega značaja bodo razstavljeni na primeren način tudi tipični naši folkloristični predmeti.

V prostoru med tremi sobami bo 32 m vitrin, v katerih bo obrtništvu iz vse države skupno po poedinih strokah razstavilo svoje

tehnično in v umetniškem pogledu čim dovršenejše izdelke, ki bodo seveda več ali manj izrazito nosili na sebi tudi naš narodni značaj. Kot tretja skupina prihajajo v poštev tri delavnice, kjer bodo nameščeni naši obrtniki in obrtnice, da pokažejo naše tipično narodno obrtno delo. Med temi bodo tudi naša čipkarica, ki bo izdelovala čipke, s kakršnimi smo uveljavili ugled naše države že na marsikateri mednarodni razstavi.

S priznanjem je treba ugotoviti, da so naša odločujoča oblastva in korporacije pokazale v okviru svojih možnosti polno razumevanje za to veleprireditve, na kateri naj se uveljavi sloves našega obrtniškega dela, kar je tudi velikega pomena v narodnem in gospodarskem pogledu. Zbornica za TOI v Ljubljani je določila za enkratni prispevek din 50.000—, kraljevska banska uprava dravske banovine v Ljubljani din 30.000—, prav tako se pričakuje znatna podpora tudi od ljubljanske občine in celo od

mestne občine celjske. Nadejamo se, da bo temu zgledu sledila tudi mariborska občina. G. minister za trgovino in industrijo, ki je v častnem predsedništvu Mednarodne obrtniške razstave, je po informacijah, ki smo jih prejeli, za kritje stroškov jugoslovanske razstave določil znesek din 500.000—.

Pariška mednarodna razstava, na kateri je imela svoj paviljon in še posebni obrtniški oddelek tudi Jugoslavija, je stala našo državo mnogokratno večje vsote, kakor bo berlinska. Vendar pa lahko že po dosedanjih pripravah sklepamo, da bomo dosegli na berlinski razstavi še vse drugačen uspeh in bo razstava zlasti pokazala, kaj se lahko napravi, ako se pusti čim širše udejstvovanje in odločanje privatni iniciativi.

V zvezi z Mednarodno obrtniško razstavo bodo tudi razne druge obrtniške prireditve, zlasti modne revije, frizerske tekme, kongresi poedinih obrtniških strok ter poučni ogledi. Da si morejo naši obrtniki ogledati to velevažno mednarodno obrtniško prireditve, se pripravljajo skupno potovanje v Berlin. Obrtniki iz naših južnovzhodnih krajev potujejo preko Budimpešte, iz zapadnih delov države pa skozi Jesenice in München. — Organizacija teh potovanj je v rokah Putnika, v Sloveniji podružnice v Ljubljani, Celju in Mariboru in bodo že v nekaj dneh na razpolago podrobnejša pojasnila, ki bodo objavljena tudi v časopisih. Predvidoma bo voznina s celotno oskrbo stala okroglo 2.600—dinarjev. Podrobnejše informacije glede berlinske razstave pa dobe naši obrtniki pri Zavodu za pospeševanje obrta Zbornice za TOI v Ljubljani.

Stanje Zadružne zveze se je zboljšalo

V ponedeljek je bil občni zbor Zadružne zveze, ki ga je vodil namesto zadržanega predsednika min. dr. Korošca, podpredsednik Bogumil Remec.

Poslovno poročilo je podal ravnatelj Gabrovšek, ki je med drugim navedel: Na sedmih glavnih skupščinah je moglo poročati ravnateljstvo le o neugodnih rečeh. Letos pa more priti na skupščino z vselejšimi vestmi. Poštna hranilnica je posodila proti zastavi terjatev pri PAB in proti zastavi drž. obveznic v Zadr. zvezi večletnim zadrugam 74 milijonov din. Banovina pa je poleg tega posodila 63 milijonov din. Upati pa je, da bo dala Poštna hranilnica še 16 milijonov, da bi skupno dobile Zadr. zveza in njene zadruge 150 milijonov din. Razmere so se začele zato vsak teden boljšati in je vrnila Zadružna zveza svojim zadrugam že 20 % njih naložb, v kratkem pa bo dala še 20 %. Rav. Gabrovšek upa, da bo 95 % vseh zadrug pri Zadr. zvezi v doglednem času popolnoma likvidnih. Vsem, ki so pripomogli do tega zboljšanja, se je rav. Gabrovšek toplo zahvalil.

Ravnatelj Gabrovšek je nato poročal o delu Zadr. zveze, ki je bilo zelo intenzivno. Zaradi novega združnega zakona bo precej zadrug odpadlo, ker nekatere ne morejo delati le s člani. Zadr. zveza bo spremenila svoja pravila šele potem, ko bo ustanovljena Glavna zadružna zveza.

V zadružno šolo naj se pošiljajo le mladeniči, ki bodo dobri voditelji zadrug, nikakor pa ni namen zadružne šole, da bi bila hiter tečaj za fabricacijo uradnikov.

Računski zaključek je podal ravnatelj dr. Basaj. S prenosom iz leta 1936. je znašal čist dobiček 3.659.757 din. Na prioritetne delnice se izplača 4 % dividenda, 2'5 milijona din pa upnikom posebne rezerve. Poleg tega izplača tem upnikom še 3'3 milijona din.

Vse kvote do 2000 din se izplačajo upnikom specialne rezerve, vsem drugim pa 3 % njih celotne kvote.

V novem poslovanju so posli narasli od 16,4 na 35,7 milijona din. Poročilo in računski zaključek sta bila sprejeta, upravi pa podeljena razrešnica.

Občni zbor je še razpravljal o

V gostilni in restavraciji

zahtevajte vedno izrecno **Rogaško mineralno vodo!**

Ona Vam na prav prijeten način pospešuje prebavo in Vaš organizem Vam bo za to hvaležen.

obrestni meri ter je g. Avsenek opozoril, da bi se morala ta znižati vsaj za pol do 1 %. Naj bi država pomagala, da bi se to vprašanje dobro rešilo. Grajal pa je delo onih zadrug, ki licitirajo obrestno mero navzgor, ker je to za narodno gospodarstvo zelo nevarno.

Nato je bil občni zbor zaključen.

Zunanja trgovina

Naša delegacija za trgovinska pogajanja z Nemčijo je odpotovala v Berlin. Šef delegacije je pomočnik zun. ministra dr. Pilja, člana pa podguverner Narodne banke dr. Belin in načelnik v trg. ministrstvu Lazarevič. V delegaciji sta še dva uradnika iz ministrstev. Glavni namen pogajanj je, da se urede naši bodoči odnosi z Avstrijo.

Od vsega našega izvoza je šlo 1.637.950 ton skozi jadranska pristanišča, to je 35'9% vsega našega izvoza, skozi rečna pa 948.527 ton ali 20'8%. Z železnico se je izvozilo le 1.790.391 ton ali 39'3% vsega izvoza.

Nemčija želi uvažati iz Jugoslavije večje količine črnega bora, ki raste v Crni gori in se uporablja zlasti pri vodnih stavbah. Plačevali bi ga po kliringu, dočim ga sedaj plačuje Amerika v devizah.

Romunska vlada je dovolila carine prost uvoz 1500 vagonov surovega sladkorja.

Romunija ima še okoli 20 do 25 tisoč ton koruze za izvoz. Izvozniki se pritožujejo, ker se more ta koruza izvoziti samo proti devizam.

384.000 parov čevljev je izvozila Madžarska v lanskem letu. V letošnjem prvem tromesečju pa jih je izvozila še 100.000 parov.

Češkoslovaška produkcija mleka znaša na leto 4 in pol milijarde litrov. Polovica mleka se spiže, druga polovica pa predela. Na vsakega čl. državljanca pride okoli 170 l na leto.

Italijanska proizvodnja papirja se je po uradnih podatkih povečala v l. 1937. od 4.274.090 q v l. 1936. na 5.106.550 q. V obratu je bilo v l. 1937. 222 papirnic, ki so zaposlovale nad 30.000 delavcev.

Nemška trgovinska mornarica je po zadnjih podatkih že presegla 4 milijone bruto reg. ton. Računajo, da bo do konca leta dosegla 4'5 milijona ton. S tem bi se v primeri z lanskim letom povečala za 750.000 ton. Kljub temu pa je nemška trgovinska mornarica sorazmerno še mnogo manjša kakor je bila pred vojno. Takrat je dosegla 11% vsega svetovnega trgovskega ladjevja, danes pa dosega samo 6'25%.

Britansko-japonska pogajanja o kitajskih carinah so bila ugodno zaključena.

Henry Ford, ki je bil znan kot eden glavnih nasprotnikov Rooseveltovega programa, je po sestanku z Rooseveltom izjavil, da se bo s sodelovanjem poslovnega sveta z vlado zboljšal gospodarski položaj v Združenih državah Sev. Amerike.

Izvoz USA je znašal v marcu po vrednosti 275'71 milijona dolarjev (lani 256'56), izvoz v februarju 262'73. Uvoz je dosegel 173'4 (lani 307'47) proti 163'08 v februarju.

Mednarodna družba spalnih vagonov in velikih evropskih ekspresnih vlakov v Bruslju, ki od l. 1931. ni več izplačevala dividende, bo sedaj zopet izplačala 4% dividendo na osnovne delnice. Prioritetne delnice pa dobe kakor prej 5% po pravih določenih dividend.

»Službeni list«

kr. banske uprave dravske banovine z dne 30. aprila je objavil: Predpise za promet s sladkovodnimi raki, namenjenimi za izvoz — Naredbo o gospodarjenju z nedoraslimi gozdi — Popravek v objavi uredbe o podaljšavi roka za izmeno platišč na obstoječih tovarnih vozilih.

Comm. inž. Jože Germ:

Gospodarski razvoj Novega mesta in okolice

(Nadaljevanje.)

»stavbna zadruga drž. nameščencev«

Kakor v vseh mestih se je tudi v Novem mestu pokazalo po svetovni vojni pomanjkanje stanovanj. Predvsem so radi tega trpeli državni uradniki, ker so bili oni v prvi vrsti navezani na najemniška stanovanja. Radi tega so na vzpodbudo sod. svetnika Lužnarja in nekaterih drugih uradnikov ustanovili »Stavbno in kreditno zadrugo«. Prav gotovo ni nobena mestna občina v naši državi ceneje in na bolj enostaven način rešila stanovanjsko vprašanje, kot se je to zgodilo v Novem mestu. Občina je odstopila zadrugi sončni breg pod Kapiteljskim hribom poleg poslopja gimnazije in površini 3 ha po ceni 1 din

za m² ter obenem prevzela jamstvo pri Mestni hranilnici za posojilo 1 milijona dinarjev.

Na tem prostoru je bilo v naslednjih letih zgrajenih 42 visokopritličnih in 3 enonadstropne hiše. S tem je mesto mnogo pridobilo na svojem izgledu, po izteku davčne oprostitve novih stavb pa bo občina pridobila tudi na davčnih dohodkih. Razen tega je bilo pod okriljem zadruge zgrajenih še 8 hiš v okolici mesta, tako da je bilo samo od zadruge zgrajenih nad 60 zdravih stanovanj, izmed katerih so mnoga zelo dobro urejena.

Vsaka hiša je stala povprečno 80.000 din, tako da ves zazidani kapital znaša 4 milijone dinarjev. Po občini zajamčeno posojilo ni bilo nikoli popolnoma izkoriščeno, največ do 3/4 celotne možnosti. Zadruga je na ta način izvedla investicijo v znesku 4 milijone dinarjev privatnega kapitala, ki je znatno doprinesel h gospodarskemu blagostanju trgovcev, obrtnikov in delavcev. Posebno važno je bilo, da je zadruga tudi v letih največje krize nadaljevala svoje delo, ker je bila dobro vodena z vso opreznostjo, ki je pri takem podjetju potrebna.

Trgovci!
Zavarujte se
le pri
zavaroval-
nicah, ki
oglašajo v
»Trgovskem
listu«

Trgovinski register

Vpisali sta se naslednji firmi:

»Universal« trovsko podjetje, Celje. Obratni predmet: trgovska agentura z mešanim blagom. Imetnik: Milan Strašek, trgovec, Celje.

Schilling Drago, koncesionirano elektrotehnično podjetje in trgovina z elektrotehničnimi predmeti v Kranju. Imetnik: Schilling Drago, trgovec v Kranju.

Vpisale so se naslednje izpremembe in dodatki:

Krom-Kovina, mesarske potrebe, družba z o. z., Dravljice. Izbrisi se poslovodja Rudolf Grudnik, vpiše pa se poslovodja Maks Šušteršič, elektromonter iz Podgore.

Ivan Savnik, trgovina z mešanim blagom v Kranju. Vpišeta se nova družbenika Ivan Savnik ml. in inž. Viktor Savnik, oba v Kranju. Zato javna trgovska družba. Besedilo firme odslej: Ivan Savnik in sinova, trgovina z mešanim blagom — Kranj. Trdno zastopajo družbeniki kolektivno na ta način, da podpiše firmo vedno Savnik Ivan in eden izmed ostalih družbenikov ali pa prokurist.

Julij Klein in sinova, Ljubljana. Zaradi izstopa se izbriše javni družbenik Ivan Klein. Javna trgovska družba zato preneha. Lastnik firme odslej Julij Klein ml., trgovec v Ljubljani. Besedilo firme: Julij Klein. Obratni predmet odslej: Obrt trgovine s steklom, porcelanastim in galanterijskim blagom, namiznim priborom, umetno-obrtnimi izdelki, svetilkami, slikami in okvirji ter steklarstvo.

Klobasa & Smolčnik, Slovenj Gradec. Trgovina z mešanim blagom in steklarstvo. Iz družbe je izstopil družbenik Janko Klobasa. Družbo je prevzel Ivan Smolčnik, ki jo vodi kot posamezno tvrdko naprej. Obratni predmet odslej: trgovina z mešanim blagom, steklom, deželnimi pridelki vsake vrste, s sadjem in lesom na debelo.

Uradno so se izbrisale naslednje tvrdke:

L. Matjan, valjni mlin na Fužinah pri Ljubljani,

Terezija Bulovec, trgovina z mešanim blagom v Begunjah,

Gregor Jelenc, žagarski obrt, Rudno.

A. Baloh, nasl. Leopold Arzenšek, trgovina z mešanim blagom na Jesenicah,

Jos. Lenard, trgovina s perilom in modnim blagom v Ljubljani,

Frančiška Miklavčič, trgovina s čevlji v Trzinu,

Fr. Mulec, trgovina z vsemi tiskarskimi potrebščinami in izdelovanjem slikarskih barv na tovarniški način v Ljubljani,

Josip Janežič, lesna trgovina v Lescah.

Nadalje so se izbrisale naslednje tvrdke:

Vahčič Ivan, Cerklje pri Krškem — zaradi smrti,

Ivan Zaje, trgovina z usnjem in čevljarstvi potrebščinami, Dobruča — zaradi opustitve obrata,

Pezdire Anton, mlinar, Krasinac — zaradi smrti,

Trgovina z vinom, Franc Gregorič, Krško — zaradi smrti,

Dolenc Hudovernik, Javornik, lesna izvozna družba v Ljubljani — zaradi opustitve obrata,

»Etiketa« Drag. V. Samardžič, trgovska agentura z etiketami in reklama — zaradi opustitve obrata,

Johann Lininger, trgovska agentura in komisijska trgovina Ljubljana, — zaradi opustitve obrata,

Splošna ljubljanska razpošiljalnica družba z o. z. v Ljubljani — zaradi končane likvidacije,

Universal, trg. in ind. d. d. v Ljubljani — zaradi končane likvidacije,

Jožef Weibl, stavbeno in umetno ključavničarstvo, Ljubljana. Zaradi smrti lastnice.

Mihael Vlač, Ljubljana, trgovska agentura in komisijska trgovina z modnim in manufakturnim blagom na drobno in debelo.

Jožef Seidl, trgovina z živino, Sp. Šiška — zaradi smrti lastnika,

Martin Volovec, trgovina z mešanim blagom, St. Jernej — zaradi smrti,

Gostilna in mesarija Pavlin Alojz, Trebnje — zaradi smrti,

Združene tovarne za čevlje Malby & Demberger, Trzin — zaradi opustitve obrata.

Železniška tarifa za ambalažo (zaobalo)

Okrožnica Centrale Industrijskih korporacij, Beograd

V nekaterih dnevnikih so bile objavljene novice o tem, da je v novi železniški tarifi določeno znižanje teže pri vračanju zaobale za 50 %, če se s tovarnim listom dokaže, da je bila ta zaobala poslana po železnici. Ker so nekateri člani s tem v zvezi prosili pojasnila, sporočamo sledeče:

Zaobala pri kosovnih pošiljkah.

Za ambalažo iz postavke 151. k. r., prepeljeno v polnem stanju z železnico — kar je dokazati s tovarnim listom — se mora voznina računati na osnovi 50 %no znižane dejanske ali posamezne teže po določitih za kosovne pošiljke. Odpravnost blaga žigosa predložiti tovarni list, vpiše nanj pripombo o vrnitvi zaobale ter ga vrne stranki. Ta določba velja od 1. junija t. l., s katerim dnem stopi v veljavo nova tarifa. Za zaobalo iz postavke 151 blagovne razprednice, če je dospela z železnico, se morajo plačati prevozniki stroški na povratku po enotnem vozninskem razredu za kosovne pošiljke, toda samo za 50 % dejanske teže, ob pogoju, da se dokaže s tovarnim listom, na katerega je zaobala dospela v polnem stanju, da je bila ista zaobala predhodno poslana po železnici v polnem stanju. Interesanti, ki bodo po 1. juniju 1937. vračali prazno zaobalo, morajo zaradi tega shraniti tovarne liste, s katerimi je ta ambalaža v

Ubal Nassimbeni, Maribor, stavbeno podjetje — zaradi ustanovitve javne trgovske družbe.

Grbec Jožef, gostilna in mesarija, Metlika — zaradi smrti.

Hranilovič Niko, krčma, Metlika, zaradi prenehanja obrata.

Uršič & Co, trgovina z mešanim blagom in deželnimi pridelki, Mezgovci — zaradi prestanka obrta,

Martin Šuster, trgovina z mešanim blagom in pekarna, Mozirje — zaradi smrti,

Anton Ošlak, trgovina z mešanim blagom in deželnimi pridelki, Ponikva ob j. žel., zaradi opustitve obrata že 1. marca 1935,

V. Resman, lesna industrija, Radovljica, zaradi smrti lastnika,

Ivan Komovec, lesna trgovina Rakel — zaradi opustitve obrata.

Frane Pirkar, trgovina z mešanim blagom, Ribnica, zaradi smrti lastnika,

Jože Seidl, trgovina z živino, Sp. Šiška — zaradi smrti lastnika,

Martin Volovec, trgovina z mešanim blagom, St. Jernej — zaradi smrti,

Gostilna in mesarija Pavlin Alojz, Trebnje — zaradi smrti,

Združene tovarne za čevlje Malby & Demberger, Trzin — zaradi opustitve obrata.

Jože Seidl, trgovina z živino, Sp. Šiška — zaradi smrti lastnika,

Martin Volovec, trgovina z mešanim blagom, St. Jernej — zaradi smrti,

Gostilna in mesarija Pavlin Alojz, Trebnje — zaradi smrti,

Združene tovarne za čevlje Malby & Demberger, Trzin — zaradi opustitve obrata.

Jože Seidl, trgovina z živino, Sp. Šiška — zaradi smrti lastnika,

Martin Volovec, trgovina z mešanim blagom, St. Jernej — zaradi smrti,

Gostilna in mesarija Pavlin Alojz, Trebnje — zaradi smrti,

Združene tovarne za čevlje Malby & Demberger, Trzin — zaradi opustitve obrata.

Jože Seidl, trgovina z živino, Sp. Šiška — zaradi smrti lastnika,

Martin Volovec, trgovina z mešanim blagom, St. Jernej — zaradi smrti,

Gostilna in mesarija Pavlin Alojz, Trebnje — zaradi smrti,

Združene tovarne za čevlje Malby & Demberger, Trzin — zaradi opustitve obrata.

Jože Seidl, trgovina z živino, Sp. Šiška — zaradi smrti lastnika,

Martin Volovec, trgovina z mešanim blagom, St. Jernej — zaradi smrti,

Gostilna in mesarija Pavlin Alojz, Trebnje — zaradi smrti,

Združene tovarne za čevlje Malby & Demberger, Trzin — zaradi opustitve obrata.

Jože Seidl, trgovina z živino, Sp. Šiška — zaradi smrti lastnika,

Martin Volovec, trgovina z mešanim blagom, St. Jernej — zaradi smrti,

Gostilna in mesarija Pavlin Alojz, Trebnje — zaradi smrti,

Združene tovarne za čevlje Malby & Demberger, Trzin — zaradi opustitve obrata.

Jože Seidl, trgovina z živino, Sp. Šiška — zaradi smrti lastnika,

Martin Volovec, trgovina z mešanim blagom, St. Jernej — zaradi smrti,

Gostilna in mesarija Pavlin Alojz, Trebnje — zaradi smrti,

Združene tovarne za čevlje Malby & Demberger, Trzin — zaradi opustitve obrata.

Jože Seidl, trgovina z živino, Sp. Šiška — zaradi smrti lastnika,

Martin Volovec, trgovina z mešanim blagom, St. Jernej — zaradi smrti,

Gostilna in mesarija Pavlin Alojz, Trebnje — zaradi smrti,

Združene tovarne za čevlje Malby & Demberger, Trzin — zaradi opustitve obrata.

Jože Seidl, trgovina z živino, Sp. Šiška — zaradi smrti lastnika,

Martin Volovec, trgovina z mešanim blagom, St. Jernej — zaradi smrti,

Gostilna in mesarija Pavlin Alojz, Trebnje — zaradi smrti,

Združene tovarne za čevlje Malby & Demberger, Trzin — zaradi opustitve obrata.

Jože Seidl, trgovina z živino, Sp. Šiška — zaradi smrti lastnika,

Martin Volovec, trgovina z mešanim blagom, St. Jernej — zaradi smrti,

Gostilna in mesarija Pavlin Alojz, Trebnje — zaradi smrti,

Združene tovarne za čevlje Malby & Demberger, Trzin — zaradi opustitve obrata.

Jože Seidl, trgovina z živino, Sp. Šiška — zaradi smrti lastnika,

Martin Volovec, trgovina z mešanim blagom, St. Jernej — zaradi smrti,

Gostilna in mesarija Pavlin Alojz, Trebnje — zaradi smrti,

Združene tovarne za čevlje Malby & Demberger, Trzin — zaradi opustitve obrata.

ki. Tudi pri zaobali, ki se vrača v vozovnih pošiljkah (5, 10 in 15 tonskih), se morajo tovarni listi hraniti, ker se bo priznaval razred 15 od 1. junija dalje samo na podstavi teh listov. Uporabljeni ambalaža, ki ni vnaprej izrečno navedena, se tarifira kot nova. Če se predhodni prevoz za isto zaobalo ne more ob vrnitvi dokazati s tovarnim listom, se uporabi za njo razred 11.

Razrede smo navedli tu po prvotnih tarifnih razprednicah, torej pred uvrstitvijo razreda za moko, pšenico, koruzo in premog za Vojvodino. Če se upošteva še ta uvrstitev, potem se spremeni razred 11 v 13, 15 v 18, le vozninske stopnje ostanejo iste.

Doma in po svetu

Ljubljanski občinski svet je imenoval dr. Antona Korošca za častnega občana mesta Ljubljane v priznanje njegovih zaslug pri ustanovitvi Jugoslavije ter njegovega dela v korist ljubljanske univerze, Akademije znanosti in umetnosti ter za njegove zasluge na gospodarskem polju. Za podelitev častnega meščanstva so glasovali vsi obč. svetniki, tudi oni, ki ne pripadajo JRZ. Na seji ni bilo obč. svet. Likozarja, dr. Bohinjca in Kralja.

Jugoslavanski kulturni vrt bo dne 15. maja slovesno otvorjen v Clevelandu. Na slavnosti bo zastopana washingtonska vlada, zastopniki države Ohio in mesta Cleveland. Zvezna vlada je darovala za ustanovitev tega vrta 63 tisoč, mesto Cleveland 15.000, naši izseljenci pa 12.000 dolarjev. K slavnosti otvoritvi je bil povabljen tudi ljubljanski župan, ki odpotuje v Ameriko dne 5. maja. S seboj ponese tri lepa darila, in sicer kip Toneta Kralja, ki predstavlja »Slovenko«, Sternovo sliko barona Vege in Jakčovo sliko Prešerna. Prav je, da se na ta način goje stiki z našimi izseljenci. K lepemu uspehu, ki so ga dosegli naši izseljenci z otvoritvijo jugoslovanskega kulturnega vrta v Clevelandu, pa tudi naše čestitke.

Predsednik vlade dr. Stojadinović se je po večdnevni bivanju na Bledu vrnil v Beograd.

Trgovci, zavarujte se le pri zavarovalnicah, ki inserirajo v »Trgovskem listu«!

Posojilo 200 milijonov din namerava najeti savska banovina pri Drž. hip. banki za elektrifikacijo banovine.

Tiskarsko podjetje »Vreme«, ki s takšnim navdušenjem zagovarja veleblagovnice, bo povečalo svoj kapital kar za 10 milijonov din. List si hoče sezidati celo novo palačo.

Okoli 200 hrvatskih kmetov je v Zagrebu demonstriralo proti Gospodarski slogi, ker je hotela centralizirati prodajo mleka. Banska uprava je nato sklicala konferenco, katere so se udeležili poleg deputacije nezadovoljnih kmetov tudi zastopniki Gospodarske sloge. Banska uprava je nato odredila, da ostane prodaja mleka v Zagrebu svobodna.

Zagreb ima 720 malih gostinskih obratov, in sicer 207 buffetov, 399 krčm, 80 vinotocov in 95 kuhinj. Splitska carinarnica se je preselila v svoje nove prostore na Pomol sv. Duje.

Večja skupina madžarskih zdravnikov bo v naučne namene maja meseca prepotovala Jugoslavijo.

V Beogradu je prišla skupina 70 nemških gospodarskih ljudi, ki so že prepotovali Romunijo in Bolgarsko.

Jadranska plovdba je imela leta 1937. 4,5 milijona din čistega dobička (1. 1936. 4,4) pri glavni 72 milijonov din. Od bruto dobička v višini 27,5 milijona din je porabila 12,6 milijona za vzdrževanje brodvaja, 6,1 za splošne upravne stroške in 3,9 milijona za amortizacijo. Plovni park družbe se ceni na 104 milijone din.

V Župečji vasi blizu Brezice je moralo pristati neko francosko letalo, ki je bilo namenjeno za Romunijo. Pri pristanku je letalo udarilo tako močno ob zemljo, da se je eno krilo razbilo in da je bilo vseh pet potnikov vrženih iz kabine. Vendar pa so ostali vsi neškodovani. Razbil se je tudi ves tank s 1500 l bencina.

V Beogradu se je ustanovila d. d. »Tesla«, ki prevzame vsa aktiva in pasiva sedanje tvornice »Tesla« za žarnice v Pančevu. Osnovna glavna znaša 2 milijona dinarjev.

Nemška policija je aretirala brata dr. Sušnika dr. Walterja Sušnika, bivšega direktorja radijskega podjetja Ravag. Nadalje je bil aretiran dr. Kienböck, bivši guverner avstrijske Narodne banke. Več uradnikov banke pa je bilo odpuščenih iz službe.

Madžarski primas kardinal Seredi je izjavil pri velikonočni pontifikalni maši, da cerkev ne bo barantala, da bi dosegla za sebe prednosti. Tega ni niti takrat storila, ko so jo zapustili celi narodi. Še manj pa danes, ko vladajo napadne socialne in gospodarske doktrine, ki so si podjarmile posameznike, razrede in celo države in ki se sedaj postavljajo proti cerkvi.

Do protizidovskih demonstracij je prišlo v trgovskem delu Sofije.

Parlamentarni odbor je kljub ponovni zahtevi predsednika Roosevelta, da se sprejme njegov zakonski načrt o minimalnih mezdah ter delovnem času, z 8 proti 6 glasovom ta načrt odklonil. Zato načrt to zasedanje ne more priti pred parlament.

Predsednik avstralske zvezne vlade je izjavil, da vlada ne bo finansirala oboroževanja z inflacijo, temveč po povlačila davke.

Italijanska vlada je poslala Zvezi narodov ček za 57.000 šv. frankov, s katerim je poravnala svojo zastalo članarino pri Zvezi narodov.

39 japonskih letal je bombardiralo Hankav. Z japonskimi letali so se spustila kitajska letala v boj ter je bilo 18 japonskih letal sestreljenih. Kitajskih letal je bilo uničeno troje.

V U. S. A. je prišla francoska vojaška misija, ki bo nakupila veliko vojnega materiala, zlasti mnogo letal. Tudi Anglija je že nakupila v Ameriki veliko število najmodernejših letal.

Dobave - licitacije

Uprava Vojno-tehničnega zavoda v Kragujevcu sprejema do 3. maja ponudbe za dobavo raznega orodja, spiralnih svedrov; do 4. maja za dobavo termoelementov in zaščitnih cevi; do 5. maja za dobavo konstruktivnega jekla; do 7. maja raznega specialnega orodja; do 10. maja za dobavo stavbnega lesa in do 25. maja za prodajo odpadkov od usnja. Pri isti upravi bo dne 13. maja licitacija za prodajo raznih bencin-motorjev.

Hydrografski institut mornarice v Splitu sprejema do 15. maja ponudbe za dobavo raznih termometrov in aparatov ter kavstične sode. Stab mornarice kralj. Jugoslavije v Zemunu sprejema do 17. maja ponudbe za dobavo raznih cevi.

LICITACIJE

Dne 9. in 23. maja bo pri upravi smodnišnice v Kamniku licitacija za dobavo amoniakovega solitra; dne 20. maja pa za dobavo navadne smole.

Dne 10. maja bo pri Upravi državnih monopolov v Beogradu licitacija za dobavo kartonskih škatic in papirnih vrečic za sol; dne 13. maja za dobavo 1.760 m³ desk.

Dne 13. maja bo pri direkciji drž. rudarskih podjetij v Sarajevu licitacija za dobavo bakrene spredovne žice in dne 20. maja za dobavo 15.000 kg čistega bencina.

Dne 14. in 28. maja bo pri Tehniški komisiji br. 1 na Vrhniki licitacija za nabavo smrekovih gred in desk.

(Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani na vpogled.)

Radio Ljubljana

Cetrtek 5. maja. 12.00: Plošče — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Radijski orkester — 14.00: Napovedi — 18.00: Radijski orkester — 18.40: Slovensčina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Uvod v prenos — 20.00: Prenos iz opernega gledališča v Ljubljani, v 1. odmoru: Glasbeno predavanje (g. V. Ukmar) — v 2. odmoru: Napovedi, poročila.

Petek dne 6. maja. 11.00: Šolska ura: Materijal (Brezposelni učiteljski amateri) — 12.00: Plošče — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Pisan orkestralni koncert (plošče) — 14.00: Napovedi — 18.00: Podoželska gospodinja in tujski promet (ga. Ivanka Velikonja) — 18.20: Nekaj valčkov (plošče) — 18.40: Francosčina (dr. Stanko Leben) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: 10 minut za planince — 20.00: Mozartova orkestralna ura (Radijski orkester) — 21.00: Pablo Casals igra (plošče) — 21.10: V. večer svetovne klavirske literature: Predklasi: sinovi J. S. Bacha (predava in klavirju izvaja g. prof. L. M. Škerjanc — 22.00: Napovedi, poročila — 22.30: Angleške plošče.

IVAN PIELICK

trgovina z južnim in domačim sadjem ter zelenjavo na debelo
LJUBLJANA

Skladišče in pisarna: Lingarjeva ulica (knezoškofijska palača)
Telefon interurban št. 25-84

Račun Poštne hranilnice št. 70706
Brzjavlj: Pielick, Ljubljana
Poštni predal št. 335

OTVORITVENO NAZNANILO

Vljudno naznanjam, da sem z dnem 1. maja 1938 na novo otvoril trgovino z južnim in domačim sadjem ter zelenjavo na debelo pod gornjim naslovom.

Zagotavljam nizke cene, točno in solidno postrežbo, ter se priporočam za cenjena naročila.

Že v 24 urah

barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Skrobl in svetlostila srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, munga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 8
Telefon št. 22-72.